

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL SPORTO ĮSTATYMO NR. I-1151 2 IR 19 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

2022 m. spalio 11 d. Nacionalinė dziudo asociacija kreipėsi dėl reikalingų pokyčių sporto įstatyme, kurie liestų ne tik tam tikrą sporto šaką (kaip LFF), tačiau ir visas sporto šakas Lietuvoje. Tarp jų ypač sudėtinga situacija yra ir dziudo sporte - tai konstatavo ŠMSM viceministras, Seimo Jaunimo ir sporto reikalų komisijos nariai. Todėl įstatymo pokyčiai, kurie padėtų skaidresnei ir efektyvesnei visų sporto federacijų veiklai, yra ištis reikalingi.

2018 metais įsigaliojus naujam Sporto įstatymui, pasirinkti finansinio skatinimo metodai, kai federacijos, kurios siekia aukšto meistriškumo sporto programų finansavimo, turi atitikti tam tikrus reikalavimus, išdėstytus sporto įstatymo 19 straipsnyje. Tačiau stebint Lietuvos futbolo ar Lietuvos dziudo federacijų atvejus, kai be valstybės finansavimo federacijos turi ir kitų svarių finansavimo šaltinių, valstybės finansinio skatinimo priemonės nėra pakankama motyvacija federacijoms įsidiesti gerojo valdymo, skaidrumo ir demokratijos principus.

LR Seimas, skyręs didelį dėmesį LFF veiklai peržiūrėti ir imtis kontrolės, sukūrė teigiamą precedentą, kuomet pati sporto šakos federacija ėmėsi iniciatyvos savarankiškai peržiūrėti savo įstatus ir įdiegti reikalingus pakeitimus. Tačiau kai kurie pakeitimai reikalauja būti įdiegti visose sporto federacijose, neišskiriant nė vienos sporto šaka besirūpinančios asociacijos.

Projekto tikslas - keisti sporto federacijų valdymo reguliavimą nustatant žemiausius federacijų valdymo standartus, kurių turi laikytis sporto šakos federacija, siekianti gauti aukšto meistriškumo sporto programų finansavimą. Šis įstatymo projektas siekia įgyvendinti viešąjį interesą skaidriai, efektyviai, įtraukiai ir demokratiniais principais paremtai sporto federacijų veiklai.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

LR Seimo narys Andrius Kupčinskas

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Šiuo metu Lietuvos Respublikos Sporto įstatyme Nr. I - 1151, 2 straipsnio, 9 dalis reglamentuoja, jog aukšto meistriškumo sporto varžybos – sporto šakos federacijos, kuri yra tarptautinės (pasaulio) sporto šakos federacijos narė arba jos įgalioto juridinio asmens organizuojamas jaunučių, jaunių, jaunimo ar suaugusiųjų, išskyrus veteranus, amžiaus grupės sporto renginys, įtrauktas į sporto šakos federacijos oficialų sporto renginių kalendorių, arba tarptautinės aukšto meistriškumo sporto varžybos, įtrauktos į tarptautinės sporto šakos federacijos oficialų sporto renginių kalendorių, ar tarptautinių subjektų organizuojamos tarptautinės aukšto meistriškumo sporto varžybos, įtrauktos į tarptautinės sporto šakos federacijos oficialų sporto renginių kalendorių, vykdomi pagal iš anksto paskelbtus nuostatus ir tarptautinės nevyriausybinės sporto organizacijos ar sporto šakos federacijos patvirtintas sporto šakos (šakų) taisykles (tiek, kiek tai neprieštarauja tarptautinės sporto šakos federacijos patvirtintoms taisyklėms).

Tuo tarpu 19 įstatymo straipsnis nustatantis kriterijus, kuriuos atitinkantis juridinis asmuo turi teisę gauti valstybės biudžeto lėšas aukšto meistriškumo sporto programai įgyvendinti, turi 1 dalį, kuri numato sporto šakos federacijai, siekiančiai gauti valstybės biudžeto lėšų, šio įstatymo 18

straipsnio 3 dalyje nurodytai aukšto meistriskumo sporto programai įgyvendinti, reikalingus kriterijus, kuriuos šiuo įstatymo pakeitimo projektu bus siūloma papildyti.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Įstatymo 2 straipsnio 9 dalyje siekiama papildyti prie aukšto meistriskumo varžybų apibrėžimo esantį kriterijų federacijoms, kuris apibrėžia, kad federacijos, organizuojančios aukšto meistriskumo varžybas, priklausytų tarptautinei konkrečios sporto šakos federacijai (tai jau yra nurodyta 19 str. 1 dalies 4 punkte). Yra siūloma papildyti, jog aukšto meistriskumo varžybas organizuojančios federacijos turi atitikti ir visus įstatymo 19 straipsnyje numatytus kriterijus. Tuo pačiu būtų papildomas 19 straipsnis trimis kriterijais. Pirmasis kriterijus numato, jog federacijų įstatai turi numatyti tokią tvarką, pagal kurią, sporto federacijų valdymo organų nariais gali būti tik nepriekaištingos reputacijos asmenys. Šis pakeitimas atliepia aktualijas Lietuvos Futbolo Federacijoje tačiau lygiai taip pat reglamentuoja visuotinę tvarką, kad tokios praktikos nepasitaikytų kitose Lietuvos sporto federacijose. Taip pat papildoma kriterijumi, kuriame numatyta, kad sporto šakos federacijos įstatuose nustatyta tokia tvarka, pagal kurią federacijos nariais netrukdomai gali tapti sporto subjektai, kurių veikla tiesiogiai susijusi su sporto šakos plėtojimu bei kuriuos atstovaujantys asmenys ne mažiau kaip pastaruosius vienerius metus dalyvavo sporto šakos aukšto meistriskumo varžybose ar ne mažiau kaip pastaruosius dvejus metus dalyvavo sporto šakos fizinio aktyvumo veikloje, turi ar įvairiais pagrindais valdo sporto šakos pratyboms būtiną infrastruktūrą, juose pratybas veda asmenys, atitinkantys šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nustatytus reikalavimus. Taip pat dar vienas kriterijus, kuriuo siūloma papildyti įstatymo 19 str. numato, jog sporto šakos federacijos įstatuose nustatyta tvarka, pagal kurią ne mažiau 2/3 federacijos valdymo organų narių, federacijos nariai renka tiesiogiai visuotiniame narių susirinkime. Pirmuoju kriterijumi, kuriuo siūloma papildyti 19 str., yra siekiama išvengti ir atsisakyti praktikų, kuomet federacijų nariais tampa subjektai, neturintys jokių sąsajų su sporto šakos plėtojimu ir jos narių interesų atstovavimu. Taip siekiama išvengti fiktyvių subjektų sukūrimo ir jų dalyvavimo federacijų veiklose, siekiant gauti naudas iš federacijos teikiamo finansavimo ar daryti įtaką federacijos veiklai. Antruoju kriterijumi siekiama patobulinti federacijų valdymo organų organizavimo tvarką, siekiant suteikti prioritetą federacijų narių dalyvavimui federacijų valdymo organuose ir lygias galimybes ji juos būti išrinktus demokratiniais principais. Taip būtų išvengiama perteklinės valdžios koncentracijos vienoje asmenų grupėje, ar vieno asmens įtakos formuojant svarbiausius valdymo organus sporto federacijose. Manoma, jog 2/3 dalies nustatymas būtų proporcinga reguliavimo priemonė, siekiant užtikrinti visapusišką federacijų narių įsitraukimo į valdymo organus galimybę, neatmetant vienasmenio ar kito kolegialaus organo svarbos formuojant valdymo struktūras federacijose.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Teisinio reguliavimo poveikio vertinimas nebuvo atliktas

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Sporto federacijų veikla taps skaidresnė ir atviresnė, sumažės galimybės sporto federacijų valdžios koncentracijai viename asmenyje ar asmenų grupėje.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Įstatymo įgyvendinimas verslo sąlygoms ir plėtrai neatsilieps.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams:

Neprieštarauja.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą nereikalauja papildomų pakeitimų teisinėje sistemoje.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas parengtas laikantis LR valstybinės kalbos ir Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Asociacijų laisvės ir savivaldiškumo principas įtvirtintas ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 11 straipsnio 1 dalyje. Europos Žmogaus Teisių Teismas savo jurisprudencijoje ne kartą konstatavo šio principo principinę reikšmę bei formulavo šios laisvės apribojimą pateisinančius kriterijus. Šio principo apribojimus valstybės turi pagrįsti šiais Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 11 straipsnio 2 dalyje įtvirtintais bei Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikoje išaiškintais asociacijų laisvės ribojimo pagrįstumo pagrindais: 1) apribojimas turi būti įtvirtintas įstatymu; 2) apribojimas turi būti būtinas demokratinėje visuomenėje valstybės saugumo ar visuomenės apsaugos interesais siekiant užkirsti kelią viešosios tvarkos pažeidimams ar nusikaltimams arba apsaugoti žmonių sveikatą ar moralę arba kitų asmenų teises ir laisves; 3) apribojimas turi būti proporcingas siekiamam tikslui. Taip pat EŽTT ne kartą yra pabrėžęs valstybių diskreciją spręsti, ar asociacijų laisvės apribojimai būtini demokratinėje visuomenėje ir kad ribojimai gali būti aiškinami primygtiniu socialiniu poreikiu (t.y. - viešojo intereso gynimu).

Šiuo atveju įstatymo projektas atliepia pagrindinius kriterijus, aiškinančius asociacijų laisvės apribojimo pagįstumą. Apribojimas įtvirtintas įstatymu, apribojimas skirtas apsaugoti viešąjį interesą, taip pat apribojimas yra proporcingas siekiamam tikslui (skaidriai ir demokratiškai sporto federacijų veiklai).

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Jeigu įstatymo projekte įtvirtintos nuostatos nėra įtvirtintos sporto federacijų įstatuose, jos turi koreguoti vidinius įstatus iki įstatymo įsigaliojimo datos.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Papildomų lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Įstatymo projekto rengimo metu gautų specialistų vertinimų nebuvo.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

"Sporto federacijos".

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra

Teikia
Seimo narys

Andrius Kupčinskas